

Verejné knižnice v Bratislave a knižničný fond vo voľnom výbere

Verejné knižnice v Bratislave rovnako ako všetky verejné knižnice v SR zabezpečujú výpožičné služby pre verejnosť formou voľného výberu, t. z. verejnosť má voľný prístup ku knižničnému fondu.

Metodické vysvetlenie zodpovednosti za stratu kníh z voľného výberu:

zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach špecifikuje povinnosť zriaďovateľa knižnice zabezpečiť ochranu knižničného fondu. Tretia časť **Podmienky činnosti knižnice, § 12** uvádza práva a povinnosti zriaďovateľa alebo zakladateľa knižnice v zmysle povinného zabezpečenia pravidelného dopĺňania, odbornej evidencie, odborného spracovania, **ochrany**, využívania a sprístupňovania knižničného fondu. Zákon ďalej ukladá dostatočné personálne zabezpečenie knižnice aj vzdelávanie zamestnancov, aby si v legislatívnom rámci vedeli zabezpečiť fond proti krádežiam. Zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach ráta so stratami v knižniciach, rozhodne však nestanovuje zodpovednosť knihovníka za tieto straty. Knihovník sám má záujem chrániť knižničný fond, potrebuje ho pre výkon svojho povolania.

Vo voľnom výbere kníh sa denne pohybujú čitatelia a návštevníci, má k nemu prístup celá verejnosť. Voľný výber knižničného fondu v súčasnosti nie je ani v jednej verejnej knižnici v Bratislave zabezpečený proti odcudzeniu žiadnym bezpečnostným systémom (vstupné brány so snímačmi, kamerový systém a pod.), preto nie je správne, aby za voľný výber boli zodpovední zamestnanci v ňom zamestnaní.

Na stratu kníh z voľného výberu knižničného fondu sa z tohto dôvodu nemôže uzatvárať hmotná zodpovednosť. Revíziou zistené nedostatky v podobe nezvestných dokumentov sa riešia všetkými možnosťami ich hľadania (môžu ich mať aj nezodpovední čitatelia, ktorí ich zabudli vrátiť). Po vyčerpaní všetkých možností sa knihy vyradia s uvedením dôvodu „strata“ bez toho, aby ich konkrétny knihovník finančne nahradil.

Vyššie uvedený právny postup vyradovania stratených kníh potvrdili:

Ministerstvo kultúry SR – Odbor múzeí, galérií a knižníc, Slovenská národná knižnica, Slovenská asociácia knižníc a Malokarpatská knižnica v Pezinku, ktorá plní funkciu regionálnej krajskej knižnice pre Bratislavský samosprávny kraj.

V Bratislave dňa 30. 3. 2011

Mgr. Eva Šulajová, vedúca Útvaru koordinácie a metodiky

Mestská knižnica v Bratislave